

- удосконалення управління та кадрової політики;
- розвиток швидкісного руху;
- підвищення рівня обслуговування пасажирів на вокзалах та в поїздах;
- удосконалення державного регулювання тарифів.

Дослідження ринку транспортних послуг свідчить про зростання попиту на прямі транспортні зв'язки між центрами економічних регіонів. Виходячи з цього, було сформульовано загальні вимоги до прямих сполучень. Для цього необхідна: по-перше, це якомога вища швидкість руху; по-друге, набір і якість транспортних послуг, а також рівень комфорту, які необхідно орієнтувати на повне задоволення потреб пасажирів; по-третє, вартість проїзду залізницею має бути прийнятною і здатною конкурувати з автомобільним транспортом.

За умови удосконалення окреслених напрямків можливе підвищення ефективності роботи пасажирського господарства та конкурентоспроможності залізничної галузі на ринку транспортних послуг.

УДК 338.48

PEST-АНАЛІЗ КРУЇЗНОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Емельянова К.С., викладач (МГУ)

На сучасний стан круїзного ринку в Україні впливає велика кількість факторів зовнішнього і внутрішнього середовища. Також цей ринок є відкритим, інтегрованим до світових транспортних мереж, тому необхідно враховувати і фактори впливу міжнародного середовища при розробці ефективної стратегії його розвитку.

PEST-аналіз є базовим інструментом аналізу зовнішнього середовища підприємства. Він дозволяє дослідити фактори зовнішнього середовища комплексно, цілісно. Адаптуючи цей інструмент до круїзного ринку в цілому, можна визначити фактори, що загрожують розвитку круїзного бізнесу в Україні, а також фактори, збільшення позитивного впливу яких призведе до більш ефективного використання наявних ресурсів.

В загальному вигляді фактори зовнішнього середовища круїзного ринку в Україні можуть бути розподілені на чотири групи, такі як: економічні, соціо-культурні, політично-правові, технологічні. В PEST-аналізі конкретно не виділені ринкові і міжнародні фактори зовнішнього середовища. Вважаємо, що такий підхід є вірним у зв'язку з тим, що група ринкових факторів впливу на круїзний ринок здебільшого заснована на аналізі інтенсивності та методів конкурентної боротьби. Це обумовлює те, що для їх аналізу більш ефективним є використання

інших інструментів, таких як схема конкурентних сил М. Портера. Міжнародні фактори зовнішнього середовища є суттєвими для аналізу круїзного ринку України, але можливості їх дослідження обмежені із-за складності доступу до реальної інформації, постійного збільшення кількості цих факторів, їх багатомірності. Крім того, всі міжнародні фактори зовнішнього середовища можуть бути розподілені між базовими факторами. Доцільно також розподілити фактори зовнішнього середовища круїзного ринку в рамках чотирьох основних груп на негативні та позитивні фактори з метою оцінки їх впливу на розвиток вітчизняного круїзного ринку.

Проведення PEST-аналізу круїзного ринку в Україні виявило, що фактори зовнішнього середовища є здебільшого негативними для розвитку круїзного ринку в Україні. Особливо це стосується політично-правових та економічних факторів. Зрозуміло, що зменшити такий негативний вплив є найбільш складним і водночас одним з основних завдань державної стратегії з розвитку круїзного бізнесу.

Соціо-культурні фактори зовнішнього середовища круїзного ринку виділяються серед інших груп тим, що вони впливають позитивно на розвиток вітчизняного круїзного ринку. Тому саме вплив цих факторів має бути збільшений за допомогою державних програм, дотацій, інвестиційних капіталовкладень.

Отже, зовнішнє середовище відіграє важливу роль в процесі розвитку вітчизняного круїзного ринку. Воно формує загальні умови для функціонування учасників круїзного ринку, тому дослідження його основних факторів є необхідним етапом при розробці збалансованої стратегії розвитку круїзного бізнесу в Україні.

УДК 657

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ

*Єрмоленко О.А., к.е.н., доцент,
Лисьонкова Н.М., к.е.н., доцент (УкрДАЗТ)*

Україна одночасно проходить складний історичний шлях державотворення і переходу від централізовано-планової системи управління економікою до соціально спрямованої ринкової економіки. Зрозуміло, що ці дві історичні події супроводжуються розломом суспільних і економічних відносин, що призводить до соціально-економічної кризи тривалого характеру. Кризовий стан економіки значно впливає, більш того, безпосередньо загрожує національним інтересам незалежної держави, надзвичайно актуалізує проблему її національної безпеки, і в першу чергу такий її складової, як економічна.

Забезпечення економічної безпеки є гарантом державної незалежності України та умовою її сталого

розвитку і зростання добробуту громадян. Система забезпечення економічної безпеки країни ґрунтується на розумінні та реалізації концепції національних економічних інтересів на державному та міжнародному рівнях, метою якої є підтримка збалансованості економіки, захист її від впливу зовнішніх і внутрішніх загроз, здатність до стабільного розвитку.

Національна економічна безпека розуміється як захищеність економіки від внутрішніх і зовнішніх несприятливих факторів, які порушують нормальне функціонування процесу внутрішнього відтворення, підривають досягнутий рівень життя населення і тим самим викликають підвищену соціальну напруженість в суспільстві, а також загрозу самій державі.

Якщо розглядати економічну безпеку держави як системну категорію, - сукупність елементів, які утворюють певну цілісність, то можна погодитися з ученими, які вважають, що головна системна вимога економічної безпеки держави полягає в забезпеченні розвитку економіки країни.

Для створення ефективного механізму захисту необхідно з'ясувати, що саме загрожує економічній безпеці, де знаходиться джерело виникнення небезпеки, яким чином конкретні загрози впливають на стан економічних відносин.

Конструкція моделі механізму забезпечення економічної безпеки не може бути повною і об'єктивною без урахування проблем економічної злочинності, її природи, причин, масштабів, головних тенденцій і тощо.

У цілому стан економічної безпеки держави характеризує: загальний рівень економіки країни; наявність і рівень загроз державі, суспільству; ефективність економічної політики держави та державного регулювання економіки; повноту реалізації функцій держави.

Економічна безпека є багатогранним, багатоаспектним, системним явищем. Як система вона складається з великої кількості елементів, має ієрархію рівнів організації, здатна генерувати в процесі розвитку нові рівні, при цьому на новий рівень впливають попередні рівні, в результаті чого система отримує нову цілісність.

Основними елементами зазначеної системи є державні та недержавні інституції, які беруть участь у забезпеченні економічної безпеки відповідно до законодавства, а також нормативно-правові акти, які регламентують відносини в сфері економічної безпеки.

Основним недоліком даної системи забезпечення економічної безпеки є дублювання певних повноважень, а також невизначеність ролі і статусу Ради національної безпеки і оборони України.

Одним із стратегічних пріоритетів політики національної безпеки є забезпечення прийнятного рівня економічної безпеки, що неможливе без здійснення структурної перебудови і підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

У цілому, розробка концепції економічної безпеки потребує комплексного вирішення питань організаційного, нормативно-правового, наукового, методологічного, аналітичного, інформаційного та експертного забезпечення діяльності в цій сфері.

УДК 656.96

РОЗВИТОК ПРАВОВОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМНИЦТВА НА МОРСЬКОМУ ТРАНСПОРТІ

*Згардан О.С., фахівець науково-дослідної частини,
Старник Н.Ю., фахівець науково-дослідної частини
(НУ «ОЮА»)*

Морський транспорт є важливою галуззю економіки України. Його ефективне функціонування є необхідним чинником становлення України як морської держави, сталого розвитку її транспортно-дорожнього комплексу й економіки в цілому.

Сьогодні розвиток морської галузі має бути одним з головних пріоритетів державної політики України.

Стратегічними пріоритетами реалізації потенціалу України як морської держави доцільно визнати наступні:

- вдосконалення управління морською галуззю;
- створення умов для відродження вітчизняного судноплавства, в першу чергу для цього необхідно прийняття Закону України «Про міжнародний реєстр суден України»;
- підвищення конкурентоспроможності українських портів з метою залучення додаткових обсягів вантажів, розвиток міжнародних транспортних коридорів, що проходять через територію України;
- стимулювання розвитку вітчизняного суднобудування шляхом забезпечення державних гарантій повернення банківських кредитів;
- розвиток приватного і малого підприємництва на морському транспорті.

Останній напрямок набуває найбільшої актуальності з огляду на те, що існують деякі недоліки правового забезпечення підприємництва на морському транспорті в Україні, а саме:

- відсутність єдиної стратегії стосовно розвитку цього виду підприємництва;
- неоднозначність, нестабільність і суперечливість чинної нормативно-правової бази розвитку підприємництва на морському транспорті;
- практично не функціонуючий характер багатьох правових актів, дуже низька виконавча дисципліна щодо нормативно-правових документів;
- наявність у законодавстві багатьох нечітких норм, які за бажанням можна піддати будь-якому трактуванню;
- необґрунтованість законодавчих обмежень